

Häädemeeste valla 2019. aasta eelarve seletuskiri

Häädemeeste valla 2019. aasta eelarve seletuskirja koostamise aluseks on valla põhimäärus, arengukava, ühinemisleping, eelarvestrateegia, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimisseadus. Valla eelarve koostamise ja menetlemise kord on sätestatud Häädemeeste valla põhimääruses. Valla arengukava periood on 2018 - 2023. Valla eelarvestrateegia periood on 2018 - 2022. Häädemeeste valla arengukava on vastu võetud Häädemeeste Vallavolikogu 27.09.2018 määrusega nr 22.

Eelarve koostatakse tekkepõhiselt ja struktuur on viieosaline:

1. Põhitegevuse tulud;
2. Põhitegevuse kulud;
3. Investeeringustegevused;
4. Finantseeringustegevused;
5. Likviidsete varade muutus.

Tekkepõhises eelarves kavandatakse majandustehingud selles perioodis, millal planeeritakse nendega seotud raha laekumine või väljamaksmine. Eelarve peab olema tasakaalus, st põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud peavad olema tasakaalus, neile liidetakse investeeringustegevuse eelarveosa ja finantseeringustegevuse eelarveosa kogusumma ning likviidsete varade muutus, mis kokku teeb eelarve tulemi. Eelarve on tasakaalus, kui eelarve tulem võrdub nulliga.

Elanike arv seisuga 31.12.2017 oli 4985 inimest, seisuga 30.11.2018 4958 inimest. Vähenemine võrreldes aasta algusega 27 inimest.

Elanike arvu muutuste aluseks on:

- elanike lahkumine vallast;
- elanike surmad;
- elanike tulek valda teistest omavalitsustest;
- laste sünd.

Keskmiselt oli 2018. aastal Häädemeeste vallas 2180 maksumaksjat, 2017. aastal 2034 maksumaksjat, 2016. aastal 1971 maksumaksjat, 2015. aastal 1963 maksumaksjat.

Keskmine sissetulek kuus oli 2015. aasta lõpus 893 eurot, 2016. aasta lõpus 956 eurot, 2017. aastal 1024 eurot, 2018. aastal 1034 eurot.

2019. aasta eelarve projekti koostamisel on arvestatud riigi majanduse hetkeolukorda ja ametlikke majandusprognoose järgmiseks aastaks. Olulisem neist on Rahandusministeeriumi poolt koostatud suvine majandusprognoos. Valla jaoks on prognooside koostamisel olulised näitajad:

- Riigisektori, sh omavalitsuste eelarve osakaalu vähenemine SKP-st;
- Riigi, sh omavalitsuste netovõlakoormuse dünaamika prognoosid;
- Tööhõive kasvuprognoosid;
- Keskmise palga ja sellest tulenevalt tulumaksu kasvu prognoosid;
- Hinnaindeksite ja inflatsiooni näitajate dünaamika.

Rahandusministeeriumi 2018. aasta hilissuvised prognoosi järgi kasvab **Eesti sisemajanduse koguprodukt** põhistsenaariumi kohaselt 2018. aastal 4,0% ja 2019. aastal 3,2%.

Aastaks 2020-2021 oodatakse majanduskasvu 2,9-3,0%-ni, tuginedes nii ekspordile kui ka sisenõudlusele. Peamiseks majanduse kasvuedajaks jääb sisenõudlus, mis käesoleval aastal tugineb peamiselt eratööstusel, kuid leiab järgmistel aastatel tuge investeeringute taastumisest. **Majanduse olukord** on hea ja sisemised riskid madalad. **Välisõudlus** on tugev, soosides siinsete eksportivate ettevõtete kasvuvõimalusi.

Ettevõtete **investeeringute tase** on madal, kuid teadus-arendustegevuse maht kasvab kiiresti.

Elanike **tarbimiskäitumine** on sissetulekutega võrreldes säästlik ja laenuvõtmine ettevaatlik.

Keskmine palk kasvab mulluse 1221 euroga võrreldes sel aastal 1307 euroniga ja tuleval aastal 1385 euroniga. Keskmise **palga reaalkasv**, mis arvestab hinnatõusu mõju, on tänava 3,6% ja 2019. aastal 3,1%. **Palgakasv** on kooskõlas majanduskasvuga ja ettevõtete kasumid kasvavad palgakuludest kiiremini. **Töötus** on madal ning tööjõupuudus kimbutab enim ehitus- ja teenindustevõtteid. **Hinnatõusu** veavad suurenenud energiahinnad. **Tarbijahinnad** kasvavad tänava 3,3 protsenti. Edaspidi **hinnakasv** mõnevõrra **pidurdub**, kuna energiahindade tõus peatub ja väheneb maksimeetmete mõju.

Olulisemad majandusnäitajad Eestis võrreldes eelmiste aastatega

(allikas: Rahandusministeerium, Statistikaamet) :

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Majanduse põhinäitajad (%)						
SKP reaalkasv	4,9	4,0	3,2	3,0	2,9	2,9
Tarbijahinnaindeks	3,4	2,9	2,3	2,4	2,0	2,0
Tööhõive (tuh inimest)	658,6	664,0	667,1	667,1	665,1	663,1
Tööhõive kasv	2,2	0,8	0,5	0,0	-0,3	-0,3
Tööjõu tootlikkuse kasv (hõive järgi)	2,6	3,1	2,7	3,0	3,2	3,2
Keskmise palga reaalkasv	3,0	4,0	3,3	3,0	3,6	3,7
Keskmine palk (euro)	1221	1307	1381	1457	1540	1628
Keskmise palga nominaalkasv	6,5	7,0	5,7	5,5	5,7	5,7

* Sisemajanduse koguprodukt on residentide toodetud lisandväärtuste summa kogu rahva majanduse ulatuses.

*Tööhõive määr on hõivatute osatähtsus tööealises rahvastikus.

*Tööjõud on isikud, kes soovivad töötada ja on võimelised töötama ehk hõivatute ja töötute summa.

*Hõivatut on isik, kes uuritava perioodil töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötajana, ettevõtjana või vabakutselisena, töötas pereettevõttes või oma talus otsese tasuta või ajutiselt ei töötanud, tarbijahinnaindeks on indeks, mis iseloomustab tarbekaupade ja tasuliste teenuste hindade muutust.

*Keskmine palk on tegelikult töötatud ja mittetöötatud aja eest makstav tasu, mis on jagatud täistööajale taandatud töötajate keskmise arvuga.

EELRVEOSADE JAOTUS

EELARVE PÕHITEGEVUSE TULUD

Häädemeeste valla 2019. aasta eelarve põhitegevuse tulude prognoositav maht on planeeritud **6943,2** tuhat eurot. Põhitegevuse tulud moodustavad valla 2019. aasta eelarvest suure enamuse ja nende hulgas omakorda on suurima osakaaluga maksutulud, moodustades 51,4%.

Põhitegevuse tulud:

- **Maksutulud**

Tulumaksu laekumise prognoos on **3343,8** tuhat eurot.

2019. aastal laekub kohalikule omavalitsusele 11,93% valla maksumaksja väljateenitud brutotulust.

Tulumaksu laekumine aastate lõikes on järgmine:

aasta	laekumine (eurodes)	kasv x
2017	2 927 605	-
2018	3 182 877	1,09
2019*	3 343 800	1,05

*prognoos/plaan

Vastavalt 2019. aasta eelarve koostamise lähtetingimustele lähtutakse 2018. aasta tasemest. 2019. aasta laekumine on planeeritud 2018. aasta laekumisest 5,0% suurem. Arvestades majandusprognooside konservatiivsust, ei prognoosita ka valla 2019. aasta eelarves hüppelist tõusu.

Maamaksu laekumise mahuks on 2019. aastaks planeeritud **220,6** tuhat eurot.

See tuleneb Häädemeeste Vallavolikogu 25.oktoobri 2018. aasta määrusest nr 29. Maamaksuäär, mis on kehtestatud, on 2,5% kasutuses olevalt maalt maa maksustamise hinnast, põllumajanduses kasutuses olevalt maalt 2,0% maa maksustamise hinnast. Maamaksuvabastus 2019. aastaks on kehtestatud volikogu 25.10.2018 määrusega nr 29.

Maamaksu laekumine on olnud viimastel aastatel stabiilne ja korrapärane vastavalt maksu tähtaegadele. Maamaksu laekumine aastate lõikes on järgmine:

aasta	laekumine (eurodes)
2017	209 454
2018	217 500
2019*	220 600

*prognoos/plaan

Reklaamimaksu määrus on kehtestatud Häädemeeste Vallavolikogu 25.oktoobri 2018.a määrusega nr 28. Reklaamimaksu laekumist on planeeritud **1,0 tuhat eurot**.

Reklaamimaksu laekumine aastate lõikes:

aasta	laekumine (eurodes)
2017	1 210
2018	1 000
2019*	1 000

*prognoos/plaan

- **Riigilõiv, kaupade ja teenuste müük**

Riigilõivu laekumist on planeeritud eelarvesse **11,5 tuhat eurot**.

Valla eelarvesse laekuvad riigilõivud vastavalt riigilõivuseadusele: ehitusseaduse alusel tehtavate toimingute eest.

Laekumised haridusasutuste majandustegevusest on planeeritud 2019. aastaks summas **164,3 tuhat eurot**.

Tulu koosneb valla hallatavate haridusasutuste omatuludest, teistelt omavalitsustelt saadavast tulust, kui nende lapsed käivad Häädemeeste valla haridusasutustes.

Arvlemise piirsumma 2019. aastal on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §83 lõike 7 kohaselt 90 eurot õpilase kohta.

Häädemeeste Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipaalkoolide ja lasteaedade **õpilaskoha tegevuskulu** arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega. Käesolevas eelarves on kavandatud munitsipaalkoolide piirsummaks samuti 90 eurot õpilase kohta kuus, mis on kinnitatud Vabariigi Valitsuse pool.

Vanemate poolt osaliselt koolieelse lasteasutuste kulude tasumise määrad ja tasumise korra kinnitab volikogu .

Lapse toidukulu lasteaias katab täies ulatuses lapsevanem. Toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab asutuse juht.

Haridustulude laekumise prognoos on järgmine:

- Häädemeeste Muusikakool 14 000 eurot
- Häädemeeste Lasteaed
  - Kohatasu 14 100 eurot
  - Toiduraha 10 400 eurot
- Kabli Lasteaed
  - Kohatasu 8 040 eurot
  - Toiduraha 5 435 eurot
- Tahkuranna Lasteaed-Algkool
  - Kohatasu 10 620 eurot
  - Toiduraha 8 580 eurot
- Uulu Lasteaed
  - Kohatasu 22 460 eurot
  - Toiduraha 22 690 eurot
- Uulu Põhikool 2 975 eurot
- Haridusteenuste osutamine 45 000 eurot
(Teised Kov-d)

Laekumised kultuuriasutuste majandustegevusest on planeeritud **1,4 tuhat eurot**. Sseltsimajade tulud ruumide kasutusse andmisest ja ürituste piletitulu.

Laekumised spordiasutuste majandustegevusest on planeeritud **1,5 tuhat eurot**.

Uulu Kultuuri-ja spordikeskuse tulud ruumide kasutusse andmisest.

Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest on planeeritud **288,1 tuhat eurot**.

Häädemeeste Hooldekodu omatulud teenuste osutamise ja ravimite eest summas 267,4 tuhat eurot. Hooldekodus arvestud 33 hooldatavaga ja kohatasu suurus 660 eurot kuus. Erivajadustega inimeste riikliku hoolekande projekti toetus summas 20,7 tuhat eurot (4 inimest).

Laekumised elamu-ja konnaalmajanduse tegevusest summas **5,0 tuhat eurot** (Võiste ja Massiaru sotsiaalkorterid; Võidu küla krt.; Uulu krt.; Häädemeeste Pärnu mnt 11-5 krt.).

Laekumised üldvalitsemisasutuste majandustegevusest summas **1,5 tuhat eurot** on laekumised valla sõiduaudode kasutamise eest , tasud reklaami avaldamise eest valla lehes.

Üüri-ja renditulud summas **7,0 tuhat eurot** sisaldavad vallale kuuluvate eluruumide ja mitteiluruumide üürile andmisest saadavat tulu. (Uulus ilutuba, juuksur,kauplus. Häädemeestel Pärnu Haigla (kiirabi), As Eesti Post, Abiühing Üheksavägine, TÜ Kirje, As Telia).

Laekumised õiguste müügist summas **35,0 tuhat eurot** kajastatakse hoonestusõiguse seadmise tasud OÜ-lt Golfer, As-lt Tele 2 Eesti ja As-lt Elisa Eesti.

Muu toodete ja teenuste müük summas **1,5 tuhat eurot** kajastatakse elnike liitumistasude laekumine OÜ-lt Vesoka ja Aslt Häädemeeste VK.

Kaupade ja teenuste tulud moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 7,4%.

- **Saadud toetused**

Sihtotstarbelised ja antud toetused tegevuskuludeks summas **213,3 tuhat eurot:**

- Töötajate õppelaenude kustutamiseks summas 0,3 tuhat eurot Rahandusministeeriumilt;
- Puuetega inimeste eluaseme kohendamine (Sotsiaalministeerium) 30,0 tuhat eurot;
- Koolipiimatoetus ja koolipuuviljatoetus 6,0 tuhat eurot PRIA-lt;
- Pärnu keskraamatukogult raamatute soetuseks 10,0 tuhat eurot;
- Suusaliidult Suusaklassi toetus 3,7 tuhat eurot;
- Päästeameti projektitoetus 14,0 tuhat eurot;
- Rahandusministeeriumilt ühinemistoetus 149,3 tuhat eurot;

Eelarvesse on planeeritud need tulud, millede suhtes on eraldamise otsused tehtud. Hilisemad eraldised ja nende otsused lülitatakse eelarvesse nende laekumise ajalises järjekorras. Selliseid eraldisi võib tulla nii riigi eelarvest kui ka riigi sihtasutustelt.

Mittesihtotstarbelised toetused on planeeritud 2019. aasta eelarvesse Rahandusministeeriumi poolt esitatud ja Vabariigi Valitsuse eelnõu 2019. aasta tasandus- ja toetusfondi jaotuse alusel. 2019. aastal jagunevad mittesihtotstarbelised toetused (sulgudes on toodud 2018. aasta andmed) summas **2620,7 (2373,6)** tuhat eurot järgmiselt:

1) **Toetusfond** (hariduskulude, sotsiaalkulude ja muude tegevuste toetus)

Eraldis hariduskuludeks – 1213,0 (1106,9) tuhat eurot

Eraldiste arvutamisel on aluseks õpilaste arv 406 .

Hariduskuludeks määratud eraldiste summast eraldatakse töøjõukuludeks 1091,6 (991,3) tuhat eurot, õpikute ja õppevahendite soetuseks 24,5 (23,3) tuhat eurot (57 eurot õpilase kohta), põhikooli õpetajate ja juhtide koolituseks 7,1 (6,9) tuhat eurot, koolilõuna toetuseks 75,2 (71,6) tuhat eurot (arvestuslik koolilõuna maksumus on 0,78 eurot õpilase kohta päevas), tõhustatud ja eritoe tegevuskuludeks 14,6 (13,9) tuhat eurot.

Lasteaia õpetajate töøjõukulud 43,4 (40,1) tuhat eurot

Huvihariduse-ja huvitegevuse toetus 147,6 (133,2) tuhat eurot

Eraldis toimetulekutoetuseks – 82,4 (58,7) tuhat eurot

Eraldis vajaduspõhise peretoetuse maksmiseks – 0 (2,8) tuhat eurot

Eraldis sotsiaalteenuse osutamiseks, arendamiseks – 7,4 (7,4) tuhat eurot

Asendus-ja järelehooldusteenuse toetus 54,2 (54,2) tuhat eurot

Matusetootus 15,0 (15,0) tuhat eurot

Eraldis raske ja sügava puudega laste hoiu teenuse osutamiseks – **5,3 (5,3)**tuhat eurot

Eraldis jäätmehoolduse arendamiseks- 13,0 (13,0) tuhat eurot

Eraldis sündide ja surmade registreerimise korraldamiseks – 0,6 (0,6) tuhat eurot

Eraldis kohalike teede hoiuks – 196,6 (196,6) tuhat eurot. Kohalikke teede pikkus kokku 224 km, sh maanteed 206 km ja tänavad 18 km.

2) Tasandusfond

Eraldatav toetuse suurus on **842,2** (739,7) tuhat eurot.

Saadud toetused moodustavad eelarve põhitegevuse tulude mahust 40,8 %.

• Muud tulud

Laekumised vee erikasutusest on planeeritud eelarvesse **27,0 tuhat eurot**.

Vastavalt veeseadusele korraldab vee kasutamist ja kaitset riiklikul tasandil Vabariigi Valitsus. Kohalik omavalitsus oma halduspiirkonnas annab nõusoleku vee erikasutuseks. Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehnovahenditega. Vee erikasutuseks peab kasutajal olema tähtajaline luba, mille annab keskkonnateenistus. Vee erikasutusõiguse tasu kogub Keskkonnaamet ning jaotab laekunud tasu kohalike omavalitsuste eelarvete ja riigieelarve vahel. Keskkonnatasude seaduse alusel laekub valla eelarvesse 50% vee-erikasutuse tasust ja 50% läheb riigieelarvesse.

Muud tulud moodustavad põhitegevuse tuludest 0,4 %.

EELARVE PÕHITEGEVUSE KULUD

Põhitegevuse kulud on jaotatud:

- tegevuskulud;
- antud toetused;
- personalikulud;
- muud kulud.

Eelarve põhitegevuse kulude maht on planeeritud **6063,6 tuhat eurot**.

KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Häädemeeste valla eelarves on see vahe 879,7 tuhat eurot. Seda nimetatakse eelarve põhitegevuse tulemiks. Mida suurem on eelarve põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse finantseerimise võime.

Eelarves on põhitegevuse kulud jaotatud vastavalt valdkondade klassifikaatorile.

2018 , 2017 aastate põhitegevuse kulude võrdlusandmed sisaldavad täiendavalt peale eelarve kinnitamist lisandunud sihtotstarbeliste ja mittesihtotstarbeliste toetuste eraldamise otsuste alusel tehtud kulutusi. Need toetused lülitatakse nende laekumise järjekorras eelarvesse lisaeelarvega või valitsuse korralduse alusel. Samuti sisaldavad võrdlusandmed vallavalitsuse korralduste alusel reservfondi eraldiste alusel tehtud kulutusi. 2019. aasta eelarve neid toetusi ja eraldisi ei sisalda.

2019 aasta eelarve koostamisel on pandud põhiorhk ühinemisejärgse uue omavalitsuse asutuste palkade ühtlustamisele ja asutuste tööks oluliste ruumide korrashoiuks ja remondiks.

Põhitegevuse kulude jaotus valdkondade lõikes on järgnev:

Tunnus	Tegevusvaldkond	2019 eelarve	2018 eelarve	2017 täitmine
01	Üldised valitsemissektori teenused	861 580	826 533	757 747
03	Korraldus	0	2 000	3 850
04	Majandus	96 700	106 331	265 746
05	Keskkonnakaitse	170 500	130 500	61 830
06	Elamu- ja konnaalrajandus	81 500	116 593	111 565
07	Tervishoid	15 170	15 164	4 586
08	Vaba-aeg, kultuur ja regioon	667 236	591 321	514 236
09	Haridus	3 446 415	3 357 322	3 082 950

10	Sotsiaal	724 456	534 069	570 008
----	----------	---------	---------	---------

VALDKONDADE TUTVUSTUS

01 ÜLDISED VALITSEMISSEKTORI TEENUSED

- **Volikogus** on 19 liiget, 4 alalist komisjoni. Volikogu eelarve maht on **29,5 tuhat eurot**.
- **Vallavalitsuse** teenistuses töötab 26 inimest, sh 22 ametnikuna ja 4 töölepingu alusel. Ametikohti on kokku 22,95. Vallavalitsuse liikmeid 7. Vallavalitsuse eelarve maht on **687,1 tuhat eurot**.
Eelarves on ettenähtud 4,0 tuhat eurot, et kasutusrendile võtta sõiduk, mida hakkab kasutama humanitaarvaldkonna abivallavanem.
Reservfond summas **100,0 tuhat eurot** on ette nähtud ootamatuteks ja erakorralisteks kuludeks ja väljaminekute aluseks on vallavalitsuse korraldus.
Häädemeeste valla eelarve reservfondi suuruseks peab olema vähemalt 1% eelarve põhitegevuse kulude mahust.
- **Omavalitsusliitude ja MTÜ-de liikmemaks** summas **45,0 tuhat eurot** :

MTÜ Pärnumaa Omavalitsuste Liidule	36,0 tuhat eurot
MTÜ Eesti Linnade Liidule	3,0 tuhat eurot
MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu	1,0 tuhat eurot
MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu	3,2 tuhat eurot
MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus	2,0 tuhat eurot

 MTÜ-le Pol ülekantav liikmemaks sisaldab paljude organisatsioonide tegevuskulusid.

04 MAJANDUS

- **Muu majanduse** eelarves on ettenähtud vahendid Oü Vesoka küte ja elekter summas **6,0 tuhat eurot**, majandusnõuniku auto kulud summas **6,0 tuhat eurot**, valla heakorraga seotud inventari soetus summas **4,0 tuhat eurot** ja valla jõulukaunistuse soetus summas **10,0 tuhat eurot**.
- **Maakorralduse** alla on planeeritud **12,7 tuhat eurot**: valla teede ja kinnistute mõõtmine, servituutide seadmine ja erinevate planeeringute ja uurimistöde finantseerimine:
  - * Teede toimikud
  - * Plaanimaterjali alusel tehtavad toimikud
  - * Munitsipaalteede alused maad
  - * Üldplaneeringu, detailplaneeringute, geoaluste ja projekteerimistega seotud kulud
  - * Servituudid
  - * Advokaadi ja notarikulud, riigilõivud
- **Turismi eelarves** on ette nähtud summad randade hoolduseks **3,0 tuhat eurot**.
- **Kaubanduse eelarves** on ette nähtud summad turgude korrashoiuks **5,0 tuhat eurot**.
- **Ühistranspordi** korraldamiseks (PÜTK) on eelarves **50,0 tuhat eurot**.

05 KESKKONNAKAITSE

- **Jäätmekäitlus** **10,5 tuhat eurot**.
Ettenähtud valla jäätmekäitluse korraldamiseks (ohtlike jäätmete vedu, prügikastide soetus). Loomade varjupaik (liikmemaks + juhtumipõhine tasu).
- **Avalike alade puhastus** **160,0 tuhat eurot**.
Valla haljasalade ja teede hooldus.

06 ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS

- **Veevarustus** **5,0 tuhat eurot** (trasside hooldus ja remont).
- **Tänavavalgustus** **30,0 tuhat eurot**.
Häädemeeste vallal on 910 välisvalgustit.
Tänavavalgustuse hooldus ja remont 10,0 tuhat eurot.
Tänavavalgustuse elekter 20,0 tuhat eurot.
- **Muu elamu- ja kommunaalmajandus** 46,5 tuhat eurot.

Kalmistute haldamisega ja hooldusega seotud kulud ning Uulu korteri ülalpidamiskulud.

07 TERVISHOID

Tegevusala Muu tervishoid kajastuvad Häädemeeste tervisekeskuse kulud, valla arsti kulud ja Mai apteegi toetussummas **15,2 tuhat eurot**.

08 VABAAEG, KULTUUR

- **Uulu Kultuuri ja Spordikeskuse** tegevuskuludeks on eelarves **135,9 tuhat eurot**.
- **Häädemeeste valla kultuuri ja spordi** all summas **57,0 tuhat eurot** kajastuvad:
  - * Valla traditsiooniliste ürituste ja valla sportlaste osalemine maakondlikel ja vabariigilistel valdade võistlustel osalemise kulud summas 26,6 tuhat eurot;
  - *Valla infotahvliite soetuseks 16,0 tuhat eurot;
  - *Valla lastele jõulupakkide soetuseks 5,0 tuhat eurot;
  - *Valla sportlastele esindussärkide soetamine 3,0 eurot;
- **Tahkuranna Noortekeskuse tegevusteks** koos huvihariduse rahadega on eelarves eraldatud **84,8 tuhat eurot**.
- **Raamatukogudele** on eelarves eraldatud tegevuskuludeks **125,2 tuhat eurot**, s.h. raamatute soetuseks 25,7 tuhat eurot.
  - Häädemeeste Raamatukogu 76,2 tuhat eurot
Muudetud struktuur: kokku 4 punkti ja 3 töötajat.
  - Uulu Raamatukogu 25,3 tuhat eurot
  - Võiste Raamatukogu 23,7 tuhat eurot
- **Rahava-ja kultuurimajadele** on eelarves eraldatud **198,1 tuhat eurot**.
  - Tahku Tare 39,4 tuhat eurot
  - Kabli Seltsimaja 38,6 tuhat eurot
  - Treimani Rahvamaja 57,7 tuhat eurot
  - Häädemeeste Huvikeskus 62,4 tuhat eurot
- **Häädemeeste Muuseumi** tegevusteks on eelarves **9,1 tuhat eurot**.
- **Muinsuskaitse** all kajastuvad Pätsi platsi hoolduskulud summas **1,5 tuhat eurot**.
- **Ringhäälingu – ja kirjastamisteenuse** all kajastuvad valla lehe „Liiviranna“ väljaandmise ja kojukande kulud summas **19,3 tuhat eurot** ja raamatu „Häädemeeste valla 26 aastat“ kulud summas **10,0 tuhat eurot**.
- **Muu vabaaeg, kultuur 26,5 tuhat eurot**.
Need rahalised vahendid on spordi ja kultuuri tegevuste ja ürituste toetamiseks ja neid jagatakse vastavalt volikogu poolt vastuvõetud määrusele „Kultuuri-, spordi-, noorsoo- ja haridusprojektide toetuste eraldamise kord“.

09 HARIDUS

Ülevaade Häädemeeste valla hariduselu peamistest näitajatest:

- Häädemeeste vallas tegutseb 2018/2019. Õppeaastal üks lasteaed –algkool, kaks põhikooli, üks keskkool ja kolm lasteaeda;
- Uulu Põhikoolis on 152 õpilast ja 9 klassikomplekti ja 1 pikapäevarühm.
- Metsapoolse Põhikoolis on 44 õpilast.
- Tahkuranna Lasteaed -Algkoolis on 44 õpilast ja kahes rühmas lasteaias on 33 last.
- Häädemeeste Keskkoolis 167 õpilast ja sellest gümnaasiumi osas 26 õpilast.
- Häädemeeste Lasteaias on 48 last ja 3 rühma.
- Kabli Lasteaias on kahes rühmas 27 last.
- Uulu Lasteaias on viies rühmas 85 last.
- Häädemeeste Muusikakoolis õpib 45 last.

Haridusasutuste (koos koolitoiduga) eelarvete kogusumma on **3156,7 tuhat eurot** ja järgnevalt haridusasutuse eelarvete mahud eurodes:

Haridusasutused	2018	2019
Uulu Põhikool	600 999	652 358
Tahkuranna LAK	364 659	405 771
Metspoole Põhikool	308 234	311 007
Häädemeeste Keskkool	833 855	774 949
Uulu Lasteaed	321 883	403 655
Häädemeeste Lasteaed	284 223	261 455
Kabli Lasteaed	158 144	185 365
Häädemeeste Muusikakool	130 584	162 155

- **Koolitranspordi** all summas 15,0 tuhat eurot on valla õpilasveoga seotud teenuse kulud. Teenuse osutamiseks on sõlmitud lepingud massiaru piirkonna õpilaste transportimiseks Fie Ahto Juhkamiga ja Urissaare piirkonna õpilaste transportimiseks AS-ga Häädemeeste VK.
- **Tegevusalade „Põhikool“, „Lasteaed“, „Gümnaasium“, „Täiskasvanute Gümnaasium“ ja „Kutseõppeasutused“** all on ette nähtud eraldised **teistele kohalikele omavalitsustele** nende territooriumil asuvates õppeasutustes käivate Häädemeeste valla õpilaskulude katteks – **262,6 tuhat eurot.**
  - Lasteaiateenus 90,9 tuhat eurot
  - Põhikooli koolitusteenus 69,0 tuhat eurot
  - Gümnaasiumi koolitusteenus 34,8 tuhat eurot
  - Täiskasvanute gümnaasiumi koolitusteenus 7,4 tuhat eurot
  - Kutseõppeasutuste koolitusteenused 0,5 tuhat eurot
  - Huvihariduse koolitusteenus 60,0 tuhat eurot
- **Tegevusala „Muu haridus“** all summas **12,1 tuhat eurot.** Häädemeeste valla parimate õpilaste premeerimiseks 2,0 tuhat eurot, haridustoetusteks õpilastele 4,0 tuhat eurot ja 6,1 tuhat eurot õpilaste vastuvõtuga seotud ürituseks, õpetajate päeva tänuürituse korraldamiseks ning valla haridustöötajate ühise õppepäeva läbiviimiseks.

10 SOTSIAALNE KAITSE

- **Puuetega inimeste sotsiaalne kaitse 81,7 tuhat eurot.**

Haigete ja puuetega inimeste sotsiaalseks kaitseks (hooldatavate arv seisuga 31.10.2018 15 inimest) eraldatud vahendid kasutatakse hooldajatoetusteks, ühekordseteks toetusteks puudega inimestele ja riiklikeks maksudeks ning abivahendite muretsemiseks ja teenuste eest tasumiseks. Lisaks hüvitatakse isikliku abistaja, tugiisikuteenuse, psühholoogilise nõustamisteenuse, viipekeele tõlketeenuse jne kulutusi. Hooldajatoetuse määr 18 eurot (raske) ja 30eurot (sügav). Projekti „Puuetega inimeste eluaseme kohandamine“ kogukulu on 34,5 tuhat eurot ja see on mõeldud 6 puuetega inimese eluaseme kohandamiseks. Projekti omaosalus on 15 %. Personalikuludes on kajastatud kahe isikliku abistaja ja ühe tugiisiku töötasud.

- **Häädemeeste Hooldekodu 262,2 tuhat eurot.**

Hooldekodus 33 kohta. Kulutused on seotud hooldekodu ülalpidamisega. Personalikuludes on arvestatud 13 kuu palgafondiga, sest hooldekodu on asutus, mis peab toimima 12 kuud ja tuleb tasuda puhkuste asendustega seotud kulud.

- **Muu eakate sotsiaalne kaitse 78,5 tuhat eurot.**

Eakate sotsiaalse kaitse alla kuuluvad ühekordsed toetused eakate ravimite ja prillide tarvis, transporditeenusele eriarstide juurde pääsemiseks lähtuvalt haige spetsiifikast ja ravivajadusest summas 4,5 tuhat eurot, eakate juubelitoetused summas 5,0 tuhat eurot ja üheksateistkümne eaka ööpäevaringsel teenusel hooldekodus (KOV tasub osaliselt) tasumiseks 69,0 tuhat eurot.

- **Asendus- ja järelhooldus 54,2 tuhat eurot.**

Asendus- ja järelhooldusteenus on mõeldud väljaspool oma perekonda hooldamist vajavatele lastele. Teenuse eesmärk on iseseisva toimetuleku ning õpingute jätkamise toetamine

- **Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse 77,8 tuhat eurot.**

Peretoetuste all on eraldatud sünnitoetusteks 37,5 tuhat eurot, matusetootusteks 15,0 tuhat eurot, õppetootusteks 5,0 tuhat eurot, muudeks toetusteks 5,0 tuhat eurot. Sotsiaalteenuste all on kajastatud 10,0 tuhat eurot ja see hõlmab isikliku abistaja, psühholoogilise nõustamise, võlanõustamise teenust. Personalikuludes on kajastatud ühe tugiisiku töötasu kulud.

- **Riiklik toimetulekutoetus 83,9 tuhat eurot.**

Riigieelarvelised vahendid, mis eraldatakse riigi poolt kehtestatud toimetulekupiirist allapoole jäävate inimeste toetusteks. Eraldised laekuvad vastavalt eelnevatel perioodidel tehtud kulutustele.

- **Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse 20,7 tuhat eurot.**

Sotsiaalministeeriumi poolt eraldatud vahendid erivajadustega inimeste igapäevaelu toetamiseks (projektitegevus).

- **Muu sotsiaalne kaitse 44,6 tuhat eurot.**

Erakorralised toetused (õnnetused) 1,0 tuhat eurot, toetused ravikindlustuseta isikutele ja lasterikaste perede liidule 1,5 tuhat eurot. Koduhooldustöötaja personalikulud summas 10,4 tuhat eurot. Sotsiaaltöötajate kasutuses olevate sõidukite (3) ülalpidamiskulud summas 14,5 tuhat eurot. Eelarves on ettenähtud 4,0 tuhat eurot, et kasutusrendile võtta sõiduk, mida hakkab kasutama koduhooldustöötaja. Päästeameti tuleohutu kodu projektis osalemine summas 16,9 tuhat eurot.

INVESTEERIMISTEGEVUS

KOFS uue jaotuse järgi koostatakse eelarves eraldi eelarveosa investeringute kohta. Selles eelarve osas on toodud nii tulud kui ka kulud.

Sissetulekutena on selles eelarve osas kajastatud järgmised kanded:

- Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks **557,5 tuhat eurot;**
  - 1) hajaasustuse projekti toetus 50,0 tuhat eurot
  - 2) kergtee Rannametsa-Ikla ehitus Häädemeeste alevikus toetus 307,5 tuhat eurot
  - 3) Suurküla rannatee 40,0 tuhat eurot
  - 4) Pätsiplats 60,0 tuhat eurot
  - 5) hooldekodu projekti toetus 100,0 tuhat eurot
- Hoone müük (Pärnu mnt 40) **105,0 tuhat eurot;**
- Tulu hoiuste intressidest **0,1 tuhat eurot;**

Väljaminekutena summas **3364,0 tuhat eurot** on kajastatud selles eelarve osas järgmised kanded kokku summas:

- laenu intresside ja kapitalirendi intresside tasumine summas 10,2 tuhat eurot;
- investeringud teede ja kõnniteede ehitusse 835,0 tuhat eurot;
  - 1) valla teede ehitus, renoveerimine vastavalt teehoiukavale 205,0 tuhat eurot
  - 2) kergtee Rannametsa-Ikla ehitus Häädemeeste alevikus 540,0 tuhat eurot
  - 3) Suurküla rannatee ehitus 90,0 tuhat eurot
- investeringud veevõtukohtade rajamiseks 14,0 tuhat eurot;
- OÜ Vesoka osakapitali suurendamine 146,4 tuhat eurot;
- Kabli Seltsimaja renoveerimisprojekti osalus ja valla omaosalus (toetus) 170,0 tuhat eurot;
- investering Häädemeeste Lasteaia rühmade remondiks, mänguväljaku ehitus 150,0 tuhat eurot;

- investeering Häädemeeste Hooldekodu ehituseks 1000,0 tuhat eurot;
- investeering Pätsiplatsi renoveerimine 120,0 tuhat eurot;
- investeering Häädemeeste Muusikakooli ruumide remondiks 150,0 tuhat eurot;
- investeering Häädemeeste teenuskeskuse renoveerimiseks 150,0 tuhat eurot;
- Uulu Põhikooli staadioni rekonstrueerimiseks 350,0 tuhat eurot;
- Uulu Põhikooli laienduse projekteerimiseks 25,0 tuhat eurot;
- Uulu Põhikooli koolisöökla lift 16,0 tuhat eurot;
- Uulu KSK, vallamajahoone renoveerimise projekti koostamiseks 25,0 tuhat eurot;
- Häädemeeste keskkooli staadioni rekonstrueerimise projekti koostamiseks 8,0 tuhat eurot;
- investeering Kabli ranna kanalisatsioon, rannatee, käimla 14,4 tuhat eurot;
- Uulu turuplatsi asfalteerimine 20,0 tuhat eurot;
- Uulu külla valvekaamerate soetus 10,0 tuhat eurot;
- hajaasustuse programmi toetused 100,0 tuhat eurot
- Pärnu linna lastaia kohtade rajamiseks 50,0 tuhat eurot .

2019 aasta eelarves investeeringute elluviimisel jälgitud nii ühinemislepingut kui ka eelarvestraateegiat. Endise Häädemeeste valla prioriteetsed objektid Häädemeeste hooldekodu ja kergliiklustee Rannametsa-Ikla maantee ääres Häädemeeste alevikus on lülitatud 2019 aasta eelarvesse ja ettenähtud vahendid Häädemeeste staadioni rekonstrueerimise projekti koostamiseks.

Endise Tahkuranna valla prioriteetsetest objektidest on 2019 aasta eelarvesse planeeritud Pargi tee 1 ja 3 hoonete rekonstrueerimise projekti koostamine ja Uulu Põhikooli laienduse projekteerimine ning Uulu Põhikooli staadioni rekonstrueerimine (projekt olemas).

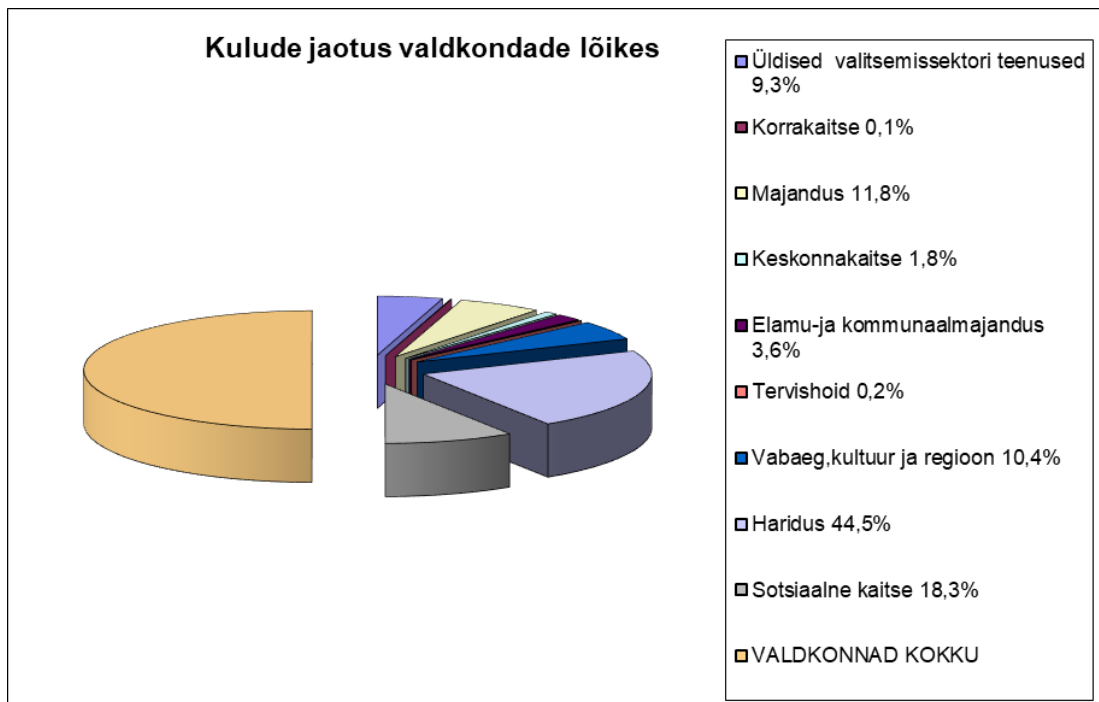
Eelarvestraateegias 2019-2022 ei planeeritud Häädemeeste staadioni rekonstrueerimise projekti koostamist) ning esialgselt oli plaanis Uulu Põhikooli staadioni rekonstrueerimist (projekt olemas) ja Pargi tee 1 ja 3 hoonete rekonstrueerimise projekti koostamist alustada 2020 aastal ning Uulu Põhikooli laienduse projekteerimist alustada 2021 aastal .

Kuna ehitused jääksid sel juhul väga lühikesesse perioodi, siis antud järjekorra muutuse tõttu on vaja muuta ühinemislepingut.

Eelarve põhitegevuse kulude ja investeeringute maht valdkondade lõikes kokku on **9427,5 tuhat eurot**. Eelarves on põhitegevuse kulud ja investeeringud koostatud vastavalt valdkondade klassifikaatorite alusel, mis on sarnane seni kehtivaga.

Põhitegevuse kulude ja investeeringute jaotus valdkondade lõikes on järgnev:

01 Üldised valitsemissektori teenused	871,8	tuhat eurot
03 Korrakaitse	10,0	tuhat eurot
04 Majandus	1116,1	tuhat eurot
05 Keskkonnakaitse	170,5	tuhat eurot
06 Elamu-ja kommunaalmajandus	341,9	tuhat eurot
07 Tervishoid	15,2	tuhat eurot
08 Vabaaeg, kultuur	982,2	tuhat eurot
09 Haridus	4195,4	tuhat eurot
10 Sotsiaalne kaitse	1724,4	tuhat eurot
Valdkonnad kokku	9427,5	tuhat eurot

FINANTSEERMISTE GEVUS

Finantseerimistegevuse eelarveosas on kajastatud:

- laenu võtmine investeringu projektide omaosaluste tasumiseks summas 1 577,0 tuhat eurot
- valla laenude tagasimaksud AS SEB Pangale ja Danske Bank- ile summas 153,0 tuhat eurot
- kapitalirendi maksed (sõiduauto) 2,5 tuhat eurot.

Seisuga 31.detsember 2018 on valla laenukoormus 653,2 tuhat eurot.

Peale uue laenu võtmist on valla võlakoormuskokku 2230,2 tuhat eurot ja see moodustab 32,1% 2019 aasta planeeritud põhitegevuse tuludest.

LIKVIIDSED VARAD

Selles eelarve osas näidatakse eelarve aastavahetuse 2018/2019 likviidsete vabade vahendite (rahalise jäägi) muutumine 2018. aasta lõpuks.

Jääk 1. jaanuaril 2019 400,3 tuhat eurot

Jääk 31. detsembril 2019 0 eurot

2018. aastal kasutamata jäänud puhkusepäevad (puhkusereserv), sihtotstarbelised laekumised ja pooleliolevate projektide vahendid selguvad aasta lõpus ja lisatakse vastava tegevusala eelarvesse eelarve menetlemise käigus.

Eelarve seletuskirja lisas on välja toodud ka 2017. ja 2018. aasta võrreldavad andmed. Eelarve on läbi arutatud kõigi valla hallatavate asutustega ning vallavalitsuse ja volikogu majanduskomisjoni istungitel.

Koostas
Valli Roosmaa
Finantsjuht